

Naeeda Aurangzeb

Naeeda Aurangzeb is journalist en presentator. Om de week staat haar column in *Trouw*

De Parade voelt voor mij als een spookhuis

Mijn ogen scannen de ruimte: lantaarnpalen voor licht, plekken waar mensen lopen, open ruimtes met zo weinig mogelijk bomen. Het gebeurt zo automatisch dat ik, net als bijna elke andere vrouw op deze aardkloot, me er nauwelijks nog van bewust ben.

Het is een tweede natuur geworden. Net zoals een stap naar achteren zetten als een man met een groot glas bier op je afkomt. Bijna honderd procent kans dat hij te dichtbij staat. Je kunt hem ruiken.

Vijftien jaar lang droeg ik een hoofddoek. Ik ontweek witte hangjongeren en hun dreigende kreten: “Hé vieze Turk!”, of “Hé terrorist!” Ik stak over naar de andere kant van de weg. Soms wilde ik terugroepen: “Houd je kop, puistenkop!” Maar een gezicht vol puisten is al erg genoeg.

Na vijftien jaar hoofddoek dacht ik dat mijn ongesluisde haren, wapperend in de wind, mij zouden bevrijden van nare opmerkingen in de openbare ruimte.

Rechts en links van mij zitten mannen in de zestig, met een bravoure alsof ze nog steeds de leukste van het studentencorps zijn. Het heeft iets aandoenlijks.

Mijn ogen scannen de tent met 115 bezoekers: wit. Iedereen is wit. En dan bekruipt me dat vertrouwde gevoel: lichte buikpijn, onrust. Waar is de nooduitgang? In hoeveel stappen ben ik buiten? De Parade, bekend om zijn sprookjesachtige sfeer vol theater en licht, voelt als een spookhuis. Elk gezicht, elke beweging kan een bedreiging zijn. Welke enge gedaante zal opeens waar opduiken?

De voorstelling zelf klonk veelbelovend op papier: een verhaal over hoe God de mens schiep. Over de mislukte pogingen, zo iets. Na afloop mompelt de man rechts van mij iets over Gaza. Er wordt gelachen. Waarom nu dit? Wat heeft Gaza te maken met een vaag verhaal over schepping? Mijn lichaam trilt. Waarom zegt hij dit nu? Omdat ik naast hem zit? Een steek onder water? Of was het goed bedoeld, maar onhandig geformuleerd?

Het meest schrik ik van mezelf: van dit wantrouwen dat als een schaduw over mij ligt, dat mijn vrijheid bevraagt en mijn hart sneller doet kloppen. Tien jaar geleden zou ik me hebben laten gaslichten door stemmen die roepen: “Je overdrijft!”

Nu weet ik beter: de wereld vormt ons. En de realiteit is dat mijn veiligheid en welzijn, en die van mensen die op mij lijken, nul prioriteit hebben voor veel Nederlandse politici en stemmers. Dit wantrouwen, hoe lelijk ook, is echt. En ik lijd er zelf het meest onder.

Het regent zo hard dat ik mijn tranen kan laten stromen. “Geef de Parade nog een kans”, fluister ik tegen mezelf. In een grote tent, wederom bijna zonder mensen die op mij lijken, luister ik naar een ode aan de Twijfelaar. De tekst op de Paradowebsite belooft iets filosofisch over twijfel en de schoonheid van het niet-weten. Maar is dat wat ik nu nodig heb?

Dan stapt comedian Raoul Heertje op het altaar als dominee. Hij gooit rake, harde grappen over Israël de zaal in. Gaza is een genocide, zonder gemaar. Er wordt aarzelend geapplaudisseerd. Heertje roept: “Ah, de Hamas-aanhangers klappen!” De zaal ontspant. Mijn buik maakt een sprongetje, de goede soort.

Na afloop ziet de Parade er sprookjesachtig uit. Heertjes rake grappen hebben de spoken verdreven, voor even. Een adempauze in een wereld die te vaak ongemakkelijk kijkt naar mensen zoals ik, waar vrijheid en veiligheid allang niet meer vanzelfsprekend zijn.

Elk gezicht, elke beweging kan een bedreiging zijn

Kairos interview | Filosoof Tom van den Belt kneedt en draait tot hij zijn eigen, persoonlijke waarheid heeft uitgedrukt. ‘Paulus schreef dat God het goede, het ware en het schone wil, dus ook die mooie buitenkant.’

Deze pottenbakker is ook filosoof: ‘We bakken zelf onze waarheid’

tekst **Lodewijk Dros**
foto's **Werry Crone**

Kleiwerk Atelier’, staat er op de deur die openzwaait. Het is de werkplaats van pottenbakker Tom van den Belt (1956). Binnen staan stellingen met vaatwerk, ernaast een paar elektrische draaischijven en een keramiekoven. Op het uiteinde van de verder lege werktafel prijken twee vazen. “Die rechter is mijn favoriet”, wijst Van den Belt. Het is een matgroen geglazuurde, hoge vaas met de elegantie van een roerdomp.

Op zijn website presenteert de Barnevelder zich als managementfilosoof. Met zijn vijfdebaard oogt hij een bohemien, maar niets in de ruimte doet denken aan een kunstenaar van het type ‘ik rotzooi maar wat an’. Het atelier is licht, opgeruimd en schoon, alleen een floersje wit op zijn nagels verradt dat hij met klei werkt. Van den Belt houdt graag overzicht. Hij moet wel, want hij ziet bijna niets.

Waar hij nu mee bezig is? Hij staat op en loopt trefzeker naar een plank bij het raam. Daar staat een wit object, dat doet denken aan een omgekeerde J. “Deze heb ik twee dagen geleden gemaakt.”

Ik zie er bladeren in. Oplaaierende vlammen. Wat is het?

“Misschien wel een mens. Die omhoog reikt, en dat daar schoonheid in zit.”

Wat staat haaks op wat hij van huis uit meekreeg. De mens was volgens de calvinistische leer van de Rijssense Gereformeerde Gemeente ‘geneigd tot alle kwaad en niet in staat tot enig goed’. Als kind kreeg Van den Belt voorgespiegeld hoe niet alleen ongeloof, maar zelfs de meeste trouwe kerk-gangers voor eeuwig naar de hel zouden gaan.

De hel is een verblijf dat zo gruwelijk heet is, dat daarbij vergeleken de opgestookte keramiekoven – 1000 graden Celsius – een ontspanningsoord is. Van den Belt: “Als scholier dacht ik al: dat kan niet waar zijn”.

Het was ook de tijd waarin hij voor het eerst kennismakte met filosofie. “Ik las op mijn veertiende het verslag van de Club van

Rome, over milieuvervuiling. Wat indruk maakte, was het perspectief op de hele aarde, zo ver keken we thuis nooit. En dat je dóór kon denken over consequenties.”

Zijn voornemen om schoolmeester te worden viel in duigen, want hij verloor zijn gezichtsvermogen. “Met 1,5 procent zicht kun je geen schriftjes nakijken. Dat werd geen pabo.”

Dus werd het de sociale academie, waar een docent filosofie hem warm maakte voor dat vak. “Ik besloot dat ik filosoof en socioloog wilde worden, om te zien waarom de wereld is geordend zoals ze is, en wat voor rechtvaardiging daarachter zit. Wie heeft het recht om voor jou te bepalen hoe je moet denken, handelen en oordelen?”

Na een promotie in de sociologie verdiepte Van den Belt zich blijvend in onderdrukking, rechtvaardigheid en leiderschap. Mensen in de knel hebben zijn hart. “Immanuel Kant zei al: Ik roep je op uit je onmacht en onmondigheid. Dat was zijn definitie van verlichting. Voor mij heeft dat altijd een rol gespeeld, als jongerenwerker en in het buurtopbouwwerk, in mijn werk voor de hogeschool in Ede. Zoeken naar de potentie van mensen, ze kracht geven om hun onderdrukking te boven komen.”

In zijn werk als organisatiekundige vroeg Van den Belt zich af: wat is goed christelijk management? Daarvoor dook hij de wijsbegeerte in, en het christendom. Niet de SGP-variant uit zijn jeugd, maar het benedictijnse denken waar de Nijmeegse filosoof Wil Derkse over schreef.

Nu staat er ‘filosoof & ethicus’ op zijn LinkedIn-profiel. En ‘keramist / pottenbakker’.

Wanneer kwam de klei in uw leven?

“Dat was nog voor de sociale academie. Die accepteerde mij als ik eerst met mijn slechtiendheid had leren omgaan, ik kon zomaar blind worden. Dus leerde ik braille en stoklopen, koken, mezelf redden.

“Tijdens de revalidatie kreeg ik bij handvaardigheid een stuk klei in mijn handen gedruwd. De materie sprak me aan, ik maakte een grote bloempot. Toen vond ik Mobbach heel mooi, van dat klassieke keramiek, zoals dat daar.”

Hij wijst op een bruine, compacte pot, hoog in de stellingkast. “En die ernaast, die is iets hoger, droger van structuur en wat ruwer. Het is chamotte aardewerk.”